

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2021. G.25, 24 november 2021

Bladluizen in wintergranen 22-23 november 2021

SAMENGEVAT

De bladluispopulatie is afhankelijk van het perceel, maar in het algemeen neemt de aantasting af of bleef deze stabiel op een laag niveau. De lagere temperaturen zullen deze evolutie verder ondersteunen. Algemeen gezien is een behandeling niet aan de orde.

Op het einde van de vluchten (ten laatste half november), bij het ingaan van de winter bedraagt de behandelingsdrempel 5% met bladluizen bezette planten, in functie van de virulentiegraad. Deze drempel is op één enkel van de waarnemingspercelen bijna bereikt waar bovendien wekelijks een toename wordt vastgesteld. In dergelijke situatie kan een behandeling nog aangewezen zijn.

Controleer de wintergranen bij het naderen van de winter en laat bij uitbreiding van de populatie of een hogere aantasting je niet verrassen door te natte percelen.

Deze week werden bladluistellingen uitgevoerd op 25 Vlaamse percelen: 14 percelen wintergerst en 11 percelen wintertarwe. Dit betrof volgende locaties:

- in West-Vlaanderen: Gistel, Helkijn, Houtave, Houtem, Otegem, Poperinge, Zuienkerke en Zwevegem
- in Oost-Vlaanderen: Gavere
- in Vlaams-Brabant: Bertem, Holsbeek, Lennik en Tienen
- in Limburg: Bommershoven, Engelmanshoven, Herderen, Jeuk, Koninksem, Kortessem, Nerem, Piringen en Ulbeek

WINTERGERST

De opgevolgde percelen wintergerst zijn gezaaid tussen 25 september en 18 oktober. De verst ontwikkelde gerst is aan het uitstoelen. In de wintergerst is gemiddeld 1,0% van de planten bezet met minstens één bladluis. Dit is een afname in vergelijking met gemiddeld 1,7% bezette planten vorige week. Op ruim de meerderheid van de percelen nam de bezetting af of bleef deze stabiel. De aantasting in de wintergerst varieert van 0% tot 4,5 %. Het perceel dat behandeld werd op 8 november is nog steeds vrij van bladluizen.

WINTERTARWE

De opgevolgde percelen wintertarwe zijn gezaaid tussen 13 en 31 oktober en tonen tot 3 blaadjes. Het laatst gezaaide perceel komt net op. Gemiddeld is 0,5% van de plantjes bezet met één of meer bladluizen. In vergelijking met de gemiddelde aantasting van 0,9% vorige week, wordt dus ook in de wintertarwe een voorzichtige daling vastgesteld. De bezettingsgraad varieert van geen bladluizen tot 1,0% planten bezet met minstens één bladluis.

De luizen die werden waargenomen waren voornamelijk ongevlugelde luizen.

VOLGEND BERICHT:

Dit bericht is het laatste voor wat de bladluisdruk betreft in de wintergranen voor dit najaar. Volgende berichtgeving is voorzien in het voorjaar 2022, tenzij bijkomende berichtgeving noodzakelijk is omwille van de uitzonderlijke situatie.

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaadatum	22-23 november			15-16 november	8-9 november	2-4 november	25-26 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Bommershoven	9 oktober	2 blad	1,0%	1	2,3%	0,8%	0,5%	-	Langs maïs en gras
Herderen	11 oktober	-	-	-	-	-	2,8%	1,5%	Langs maïs, gras en plantage
Jeuk	8 oktober	4-5 blad	4,5%	1	2,5%	1,0%	1,3%	4,3%	Langs gras, vanggewas en plantage
Koninksem	14 oktober	3-4 blad	0,0%	-	0,8%	1,5%	0,3%	-	Langs gras, vanggewas en plantage
Nerem	7 oktober	5-6 blad	0,0%	-	0,0%	1,0%	2,0%	1,3%	Langs gras en plantage
Piringen	15 oktober	2 blad	0,0%	-	2,0%	1,5%	0,8%	-	Langs gras, vanggewas en plantage
Ulbeek	10 oktober	3-4 blad	0,5%	2	2,8%	5,0%	5,5%	3,3%	Langs gras, vanggewas en plantage
Vlaams-Brabant									
Bertem	7 oktober	2 blad	0,5%	1	3,0%	4,0%	1,3%	-	Onbeschut langs maïs
Holsbeek	17 oktober	3 blad	0,5%	2	2,3%	1,0%	1,0%	-	Beschut langs bomen en hagen
Lennik	10 oktober	4 blad	1,8%	1	2,0%	1,5%	7,3%	7,0%	Onbeschut langs maïsstoppel en vanggewas
Tienen	11 oktober	3 blad	0,5%	3	0,8%	1,3%	1,8%	1,5%	Onbeschut langs maïs en gras
West-Vlaanderen									
Helkijn	25 september	uitstoeling	2,0%	1	1,0%	2,8%	3,3%	8,5%	Onbeschut, langs vanggewas
Poperinge	14 oktober	3-4 blad	1,3%	1	1,3%	0,5%	0,8%	-	Beschut langs haag en wintergerst
Zuienkerke	18 oktober	2 blad	0,3%	1	1,3%	0,3%	0,0%	-	Onbeschut

WINTERTARWE: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaadatum	22-23 november			15-16 november	8-9 november	2-4 november	25-26 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Engelmanshoven	16 oktober	2 blad	0,5%	1	2,5%	1,0%	0,5%	-	Langs maïs, gras, vanggewas en plantage
Kortesseem	17 oktober	2 blad	1,0%	1	3,0%	1,5%	0,5%	-	Langs maïs, gras en plantage
Vlaams-Brabant									
Lennik	16 oktober	2-3 blad	0,3%	1	1,0%	0,8%	0,8%	-	Onbeschut langs gras en vanggewas
Tienen	20 oktober	2 blad	0,8%	2	0,3%	0,5%	-	-	Onbeschut langs gras en vanggewas
Oost-Vlaanderen									
Gavere	31 oktober	opkomst-1 blad	1,0%	2	-	-	-	-	Deels beschut, langs bos en gras
West-Vlaanderen									
Gistel	17 oktober	3 blad	0,5%	2	0,3%	0,3%	0,8%	-	Onbeschut
Houtave	15 oktober	2-3 blad	0,0%	-	0,0%	0,3%	1,3%	-	Onbeschut
Houtem (Veurne)	13 oktober	3 blad	0,0%	-	0,3%	0,0%	0,0%	-	Onbeschut langs vanggewas
Otegem	14 oktober	3 blad	0,8%	1	0,8%	2,0%	2,5%	0,0%	Onbeschut langs maïsstoppel
Poperinge	28 oktober	1 blad	0,3%	1	0,0%	-	-	-	Onbeschut langs sukerbiet en vanggewas
St-Denijs (Zwevegem)	16 oktober	2-3 blad	0,0%	-	0,8%	0,3%	0,8%	-	Onbeschut langs maïsstoppel en vanggewas

WERKWIJZE BLADLUISTELLINGEN IN WINTERGRANEN (WINTERGERST, WINTERTARWE, TRITICALE, SPELT)

Voor de controle op de aanwezigheid van bladluizen in het veld kunnen volgende methodes gebruikt worden:

- **Methode 1:**

De aanwezigheid van bladluizen wordt nagegaan op **planten willekeurig verspreid over het veld**, maar tenminste op één meter afstand van elkaar.

De aanwezigheid van bladluizen wordt bepaald op ten minste 200 planten. Zowel het aantal gecontroleerde planten, als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, wordt genoteerd. De aantastingsgraad wordt uitgedrukt als % planten bezet met ten minste 1 bladluis.

- **Methode 2:**

De aanwezigheid van bladluizen wordt nagegaan op **meerdere vaste plaatsen verspreid in het veld** (bijvoorbeeld door meerdere rijen van 1 à 2 m lengte uit te zetten, verspreid over het perceel). Bij de eerste telling moet men zowel het aantal gecontroleerde planten als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, noteren. Vanaf de tweede telling moet dan enkel het aantal planten met aanwezigheid van luizen genoteerd worden (tenzij er tussen de eerste en tweede telling nog verdere opkomst van het graan gewas is geweest, dan moet opnieuw het aantal gecontroleerde planten geteld worden). **De aanwezigheid van bladluizen wordt bepaald op ten minste 400 planten.** De aantastingsgraad wordt uitgedrukt als % planten bezet met ten minste 1 bladluis.

Aandachtspunten bij de bladluistellingen:

- Enkel levende bladluizen worden geteld.
- De aanwezigheid van bladluizen moet zeer nauwkeurig en voorzichtig (opletten dat de bladluizen niet afvallen van de graanplanten of wegvliegen) gecontroleerd worden, namelijk:
 - de bovenkant én de onderkant van de bladeren
 - het hartje van de bladeren zeker openen; de blaadjes zeker openvouwen indien deze nog opgerold zijn!
 - de oksel tussen de stengel en blad zeker openen
 - de stengel tot tegen de grond controleren!
 - ook de stengelbasis tot onder de grond. Dit is des te meer nodig bij koud(er) weer. Hiervoor dienen, na de bovengrondse controle op bladluizen, de graanplanten met de wortels voorzichtig uit de grond gehaald te worden (bv. met een schopje). Vervolgens dient zorgvuldig nagegaan te worden of er bladluizen voorkomen tussen de stengels tot op het uitstoeingsplateau. Dit gebeurt buiten de uitgezette telzones indien gewerkt wordt met methode 2.
- Bladluizen kunnen aanwezig zijn:
 - in verschillende grootte, zelfs zeer klein wat betekent dat er zeer goed van dichtbij moet gekeken worden!
 - in verschillende kleur (lichtgroen, donkergroen, bruinachtig in functie van de soort bladluis)
- De aanwezigheid van bladluizen kan sterk verschillen van perceel tot perceel. Daarenboven kunnen de bladluizen op een perceel heterogeen verspreid voorkomen, met plaatselijk geen tot zeer weinig bladluizen en plaatselijk hoge aantastingsniveaus!
- De bladluistellingen gebeuren bij voorkeur tijdens de warmste uren van de namiddag.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving

De LCG-Granaanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, te Gent en Leuven
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumeke-Beitem
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep plant en gewas, te Gent
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas
- Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant vzw
- Gemeentelijke Technische Tuinbouwschool te Merchtem